

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

 <https://doi.org/10.30546/2707-2037.052.2.2026.1086>

*Qəndilova Nigar Lətif qızı,
iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC),
E-mail: nigar777@hotmail.com
© Qəndilova N.L., 2026*

JEL: O31; O32; O33; O38
UOT: 001.895:004.9:338.2

İNNOVASIYA PROSESLƏRİNİN İNFORMASIYA ƏSASLI İDARƏ EDİLMƏSİ: NƏZƏRİYYƏDƏN TƏCRÜBƏYƏ VƏ AZƏRBAYCANIN STRATEJİ İMKANLARININ TƏHLİLİ

X Ü L A S Ə

Tədqiqatın məqsədi Azərbaycan Respublikasının innovasiya ekosisteminin cari vəziyyətini hərtərəfli qiymətləndirmək və innovasiya proseslərinin informasiya əsaslı idarə edilməsi üçün strateji arxitektura formalaşdırmaqdır.

Tədqiqatın metodologiyası - sistemli təhlil, regional müqayisəli qiymətləndirmə, Qlobal İnnovasiya İndeksi (GII 2024) və milli statistik məlumat bazalarından əldə edilmiş makroiqtisadi göstəricilərin tematik icmalını özündə birləşdirən çoxşaxəli yanaşma.

Tədqiqatın tətbiqi əhəmiyyəti siyasətçilərə və müəssisə rəhbərlərinə intuisiyaya əsaslanan qərarvermədən məlumatlara əsaslanan idarəetməyə keçid üçün fəaliyyət çərçivəsi təqdim etməkdən ibarətdir.

Tədqiqatın nəticələri - Azərbaycan rəqəmsal infrastrukturun inkişafında böyük nailiyyətlər əldə etsə də, innovasiya girişləri ilə kommersiyalaşdırılmış yüksək texnologiyalı çıxışlar arasında ciddi səmərəlilik boşluğu davam edir və bu informasiya asimetriyası və vençur kapitalının səfərbər edilməsindəki çatışmazlıqlar nəticəsində daha da dərinləşir.

Tədqiqatın orijinallığı və elmi yeniliyi - struktur maneələri sistematik şəkildə aradan qaldırmaq üçün böyük verilənlər analitikasını, statistik audit modellərini və rəqəmsal ekosistem xəritələşdirilməsini birləşdirən Milli İnnovasiya İdarəetmə Sistemi modelinin təklif edilməsidir.

Açar sözlər: innovasiya idarəçiliyi, informasiya sistemləri, rəqəmsal transformasiya, R&D xərcləri (tədqiqat və inkişaf xərcləri), iqtisadi strategiya, Azərbaycan iqtisadiyyatı, Qlobal İnnovasiya İndeksi.

G İ R İ Ş

XXI əsrin iqtisadiyyatı ənənəvi sənaye nizamından dinamik, bilik əsaslı rəqəmsal iqtisadiyyata doğru fundamental transformasiya keçirib. Bu mürəkkəb və global rəqabət mühitində innovasiya artıq sadəcə fiziki məhsulların ixtirası deyil, dayanıqlı iqtisadi artımın əsas hərəkətverici qüvvəsinə çevrilib. İnnovasiyanın ideyadan bazara qədər olan bütün inkişaf mərhələləri böyük həcmdə məlumatların emalını və davamlı informasiya mübadiləsini tələb etdiyi üçün,

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

müasir dövrdə innovasiyanın idarə edilməsi mahiyyət etibarilə elə informasiyanın idarə olunması deməkdir. Belə mürəkkəb və son dərəcə rəqabətli beynəlxalq mühitdə Azərbaycan iqtisadi inkişaf baxımından mühüm strateji dönüş nöqtəsi ilə üz-üzədir. Tarixən böyük maliyyə yığımlarını təmin edən, lakin texnoloji şaxələndirməni təşviq etməyən karbohidrogen resurslarının hasilatı və ixracına yönəlmiş ölkə son illərdə iqtisadi strukturun diversifikasiyasına yönəlmiş bir sıra mühüm strateji dəyişikliklər həyata keçirmişdir. Bu səylər qeyri-sabit beynəlxalq neft bazarından asılılığın azaldılması, müstəqil innovasiya sisteminin qurulması və ölkənin Sənaye 5.0 modelinə keçidinin təmin edilməsinə xidmət edir. Bu yanaşma "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" adlı əsas strateji sənəddə ətraflı şəkildə əks olunmuşdur. Burada əsas prioritetlər kimi rəqabətqabiliyyətli insan kapitalının formalaşdırılması və növbəti onillik üçün əlverişli innovasiya mühitinin yaradılması müəyyən edilmişdir.

Innovasiyaların səmərəli idarə edilməsi ənənəvi iyerarxik yanaşmalardan imtina edərək, məlumat təhlilinə və informasiya texnologiyalarına əsaslanan elmi qərarvermə modellərinə keçid tələb edir. Azərbaycanda geniş infrastruktur imkanlarına baxmayaraq, informasiya təminatının zəifliyi və resursların səmərəsiz bölgüsü kimi struktur problemləri innovasiya potensialının kommersiyalaşmasına və tam reallaşmasına mane olur. Bu tədqiqatın məqsədi mövcud maneələri təhlil etmək, innovasiya idarəetməsində İT-nin rolunu qiymətləndirmək və 2020–2024-cü illərin statistik məlumatları əsasında Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə arasında müqayisəli təhlil apararaq ölkəmiz üçün yeni strateji texnoloji inkişaf planı hazırlamaqdır [1].

Innovasiya proseslərinin idarə edilməsinin nəzəri-metodoloji əsasları

Innovasiya nəzəriyyəsi ənənəvi xətti yanaşmalardan qeyri-xətti, şəbəkələşmiş və geniş məlumat mübadiləsinə əsaslanan "açıq innovasiya" modellərinə doğru təkamül etmişdir. Bu müasir paradigma innovasiyaların səmərəli idarə olunmasını biliklərin idarə edilməsi ilə eyniləşdirir. Prosesin mərkəzində dayanan müəssisə informasiya sistemləri xarici bazar məlumatlarını təhlil etmək, daxili korporativ bilikləri sistemləşdirib qorumaq və riskləri minimuma endirərək strateji resurs bölgüsünü dəstəkləmək kimi üç vacib funksiyanı həyata keçirir. Yekun olaraq, məlumat əsaslı idarəetmə sübut edir ki, rəqəmsal transformasiya və innovasiyaların idarə edilməsi müasir iqtisadiyyatda bir-birini qarşılıqlı şəkildə tamamlayan ayrılmaz proseslərdir.

Innovasiya effektivliyini ölçmək üçün tətbiq edilən yetkinlik modelləri təşkilati proseslərdəki zəif həlqləri (məsələn, güclü ideya, lakin zəif icra) müəyyən etməyə xidmət edir. Geniş yayılmış 7 ölçülü idarəetmə çərçivəsi və "Innovasiya Bacarığının Yetkinliyi" modeli göstərir ki, idarəetmədə yalnız retrospektiv (keçmişin təhlili) məlumatlara əsaslanan təşkilatlar innovasiyada kifayət qədər çevik ola bilmir. "Innovasiyaların diffuziyası" və "Texnologiyanın qəbulu" nəzəriyyələrinin də təsdiqlədiyi kimi, uğurlu innovasiyanın əsas şərti perspektiv (proqnozlaşdırıcı) məlumatlardan istifadə, eləcə də informasiyanın keyfiyyəti, əlçatanlığı və operativliyidir.

Azərbaycanın innovasiya və rəqəmsal inkişaf göstəricilərinin təhlili (2020-2024)

Innovasiya proseslərinin rəqəmsal idarə edilməsi üçün güclü İKT infrastrukturuna zəruridir. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin (AzStat) 2024-cü il məlumatlarına əsasən, ölkədə İKT sektorunda əhəmiyyətli irəliləyişlər əldə edilmişdir.

İnternet və mobil rabitə istifadəsi: 2024-cü ilin statistik göstəricilərinə görə, Azərbaycanda əhalinin hər 100 nəfərinə düşən internet istifadəçilərinin sayı 91 nəfər təşkil etmişdir. Bu, 2005-ci ildəki 8 nəfər göstəricisi ilə müqayisədə nəhəng bir sıçrayışdır və ölkənin rəqəmsal

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

uçurumu sürətlə aradan qaldırdığını sübut edir. Mobil rabitə abunəçilərinin sayı isə hər 100 nəfərə 111 abunəçi səviyyəsinə çatmışdır ki, bu da doyma həddinin keçildiyini və əhalinin mobil texnologiyalara tam çıxışının olduğunu göstərir [4,5].

Genişzolaqlı internet: İnnovasiya idarəçiliyi sistemlərinin, xüsusilə bulud əsaslı platformaların (SaaS) effektiv işləməsi üçün yüksək sürətli internet vacibdir. Statistikaya əsasən:

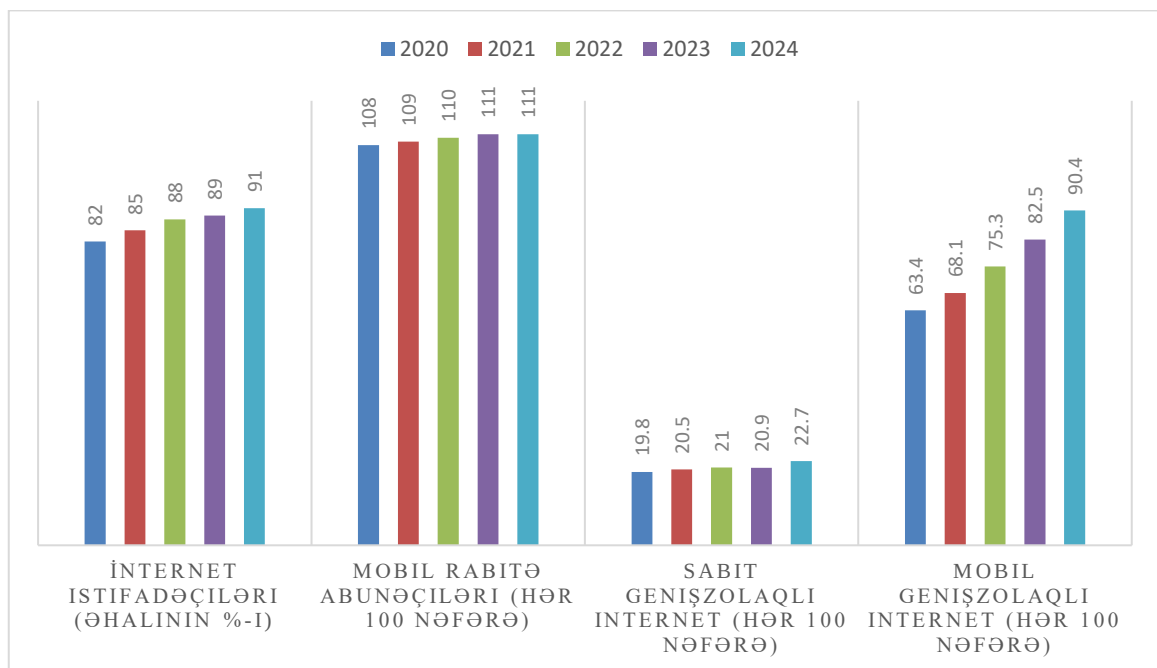
- Sabit genişzolaqlı internet abunəçiləri: 2018-ci ildə hər 100 nəfərə 7.2 abunəçi düşdüyü halda, 2024-cü ildə bu rəqəm 22.7-yə yüksəlmişdir.

- Mobil genişzolaqlı internet abunəçiləri: 2020-ci ildəki 63.4 göstəricisindən 2024-cü ildə 90.4-ə qalxmışdır.

Bu rəqəmlər göstərir ki, Azərbaycan innovasiya proseslərinin rəqəmsallaşdırılması üçün lazım olan "texniki boru kəməri" nə malikdir. 3G və daha yüksək texnologiyalı mobil şəbəkələrin əhatə dairəsi əhalinin 84%-ni təşkil edir.

Qrafik 1.

Azərbaycanın İKT infrastruktur göstəricilərinin dinamikası (2020-2024)

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi və WIPO hesabatları əsasında müəllif tərəfindən tərtib edilmişdir.

Rəqəmsal infrastrukturun və innovasiya proqramlarının geniş miqyasda uğurla tətbiq olunmasına baxmayaraq, Azərbaycanın innovasiya ekosistemində maliyyə problemləri hələ də qalmaqdadır. 2023-cü ildə tədqiqat və inkişaf (R&D) xərclərinin ÜDM-də payı cəmi 0,18% təşkil etmişdir ki, bu göstərici 2022-ci ildəki 0,15%-lə müqayisədə cüzi artım nümayiş etdirsə də, Avropa Birliyi tərəfindən müəyyən edilmiş 3%-lik hədəf kimi beynəlxalq standartlardan əhəmiyyətli dərəcədə geri qalır. Bundan əlavə, R&D maliyyələşmə mənbələrinin strukturu da mühüm çatışmazlıqları üzə çıxarır. Rəqabətqabiliyyətli innovasiya ekosistemində özəl sektor iqtisadi motivasiyalar səbəbindən tədqiqat və inkişafın maliyyələşdirilməsində əsas rol oynamalıdır. Lakin Azərbaycanda R&D maliyyələşməsinin əsas hissəsi dövlət büdcəsi və universitetlər hesabına formalaşır. Bu isə akademik elm ilə sənaye arasında, xüsusilə informasiya mü-

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

badiləsi sahəsində qarşılıqlı əlaqə mexanizmlərinin yetərinə inkişaf etmədiyini göstərir. Nəticə etibarilə, biznes subyektləri üçün elmi nailiyyətləri kommersiya potensialı ilə əlaqələndirmək çətinləşir. Bu vəziyyət innovasiyalara investisiya yatırılmasına və onların tətbiqinə marağın zəifləməsinə səbəb olur [8].

Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının (WIPO) 2024-cü il hesabatına əsasən, Azərbaycan Qlobal İnnovasiya İndeksində 133 ölkə arasında 95-ci yerdə qərarlaşmışdır. 2023-cü ildə ölkə 89-cu yerdə, 2020-ci ildə isə 82-ci yerdə idi. Bu geriləmə tendensiyası, qlobal rəqabətin sürətləndiyini və digər ölkələrin innovasiya islahatlarını daha sürətlə apardığını göstərir. Lakin GII hesabatının daxili strukturu daha dərin bir problemi - "Səmərəlilik Boşluğu"nu ortaya qoyur. İndeks iki alt-indeksdən ibarətdir:

1. İnnovasiya girişləri: institutlar, insan kapitalı, infrastruktur, bazar və biznes yetkinliyi. Azərbaycan bu göstərici üzrə 76-cı yerdədir.

2. İnnovasiya çıxışları: bilik və texnologiya məhsullarının, yaradıcı məhsulların nəticələri. Azərbaycan bu göstərici üzrə 112-ci yerdədir.

Bu fərq (76 vs 112) onu göstərir ki, Azərbaycan innovasiya sisteminə kifayət qədər resurs (təhsil, infrastruktur, sabitlik) daxil edir, lakin bu resursları effektiv şəkildə innovasiya məhsullarına (patentlər, yüksək texnoloji ixrac, mobil tətbiqlər) çevirə bilmir. Məhz burada "İnnovasiya Əsaslı İdarəetmə"nin rolu həlledicidir. Resursların səmərəsiz istifadəsi, adətən, idarəetmə qərarlarının düzgün verilməməsi, layihələrin düzgün seçilməməsi və bazar tələblərinin düzgün qiymətləndirilməməsi ilə əlaqədardır.

Azərbaycanın GII çərçivəsində güclü tərəfləri:

- Institutlar: 51-ci yer (Siyasi sabitlik və hökumətin effektivliyi).
- Biznesin yetkinliyi: 67-ci yer.
- İnsan kapitalı və tədqiqat: 94-cü yer.

Zəif tərəfləri:

- Bazarın yetkinliyi: 114-cü yer (Kreditlər, investisiyalar, vençur kapitalı).
- Bilik və texnologiya çıxışları: 103-cü yer.
- Yaradıcı çıxışlar: 96-cı yer.

Xüsusilə diqqətçəkən məqam odur ki, 2023-cü il üçün Azərbaycanda qeydə alınan Vençur Kapitalı (VC) sövdələşmələrinin dəyəri 0 ABŞ dolları kimi göstərilmişdir (indikator reytingi 106). Vençur kapitalının yoxluğu, innovativ startapların maliyyə resurslarına çıxışını əngəlləyən ən böyük maneədir və bu sahədə informasiya şəffaflığının (investorlar üçün layihə bazası) olmaması əsas səbəblərdən biridir.

Regional müqayisəli təhlil və statistik vizuallaşdırma

İnnovasiya proseslərinin idarə edilməsinin effektivliyini qiymətləndirmək üçün Azərbaycanın göstəricilərini regional rəqibləri və tərəfdaşları olan Türkiyə və Gürcüstanla müqayisə etmək məqsəduyğundur.

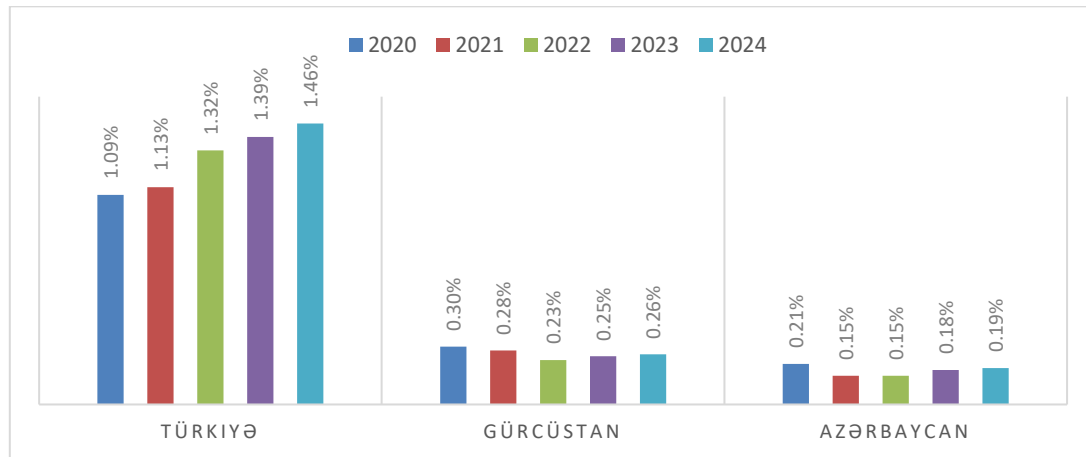
Türkiyə son illərdə innovasiya idarəçiliyində aqressiv siyasət yeridir və bu özünü statistikada göstərir. Türkiyənin hədəfi R&D xərclərini ÜDM-in 1.5%-nə çatdırmaqdır. Gürcüstan isə daha çox xidmət sektoruna və institusional islahatlara fokuslansa da, R&D xərclərində müəyyən stabilliyə malikdir [12].

Aşağıdakı qrafik üç ölkənin elmi-tədqiqat və inkişaf xərclərinin ÜDM-dəki payını müqayisə edir.

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

Qrafik 2.

R&D (Tədqiqat və inkişaf) xərclərinin ölkələr üzrə müqayisəsi

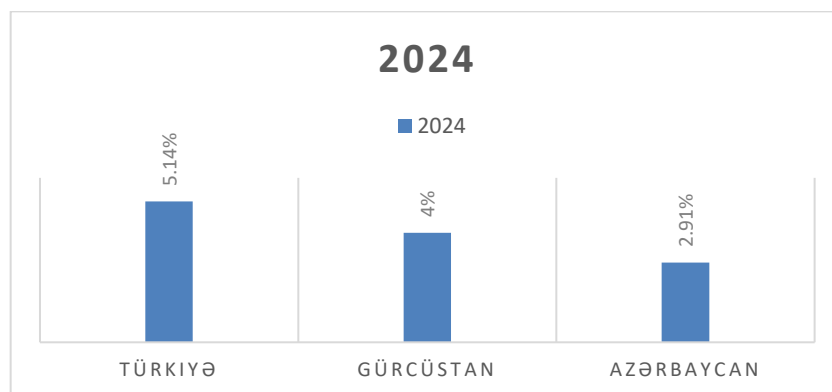

Mənbə: Dünya Bankı, UNESCO Statistika İnstitutu və müvafiq ölkələrin statistika komitələrinin hesabatlarından götürülmüş məlumatlar əsasında müəllif tərəfindən hazırlanıb.

Türkiyənin göstəricisi (1.30%+) Azərbaycan (0.18%) və Gürcüstandan (0.30%) kəskin fərqlənir. Bu, Türkiyədə sənaye-universitet əməkdaşlığının və dövlət dəstəkli texnoparkların (informasiya sistemləri ilə idarə olunan TGB-lər) daha effektiv işlədiyini göstərir. Azərbaycanda bu rəqəmin aşağı olması, innovasiya prosesinin "giriş" mərhələsində maliyyə informasiyasının və stimullaşdırıcı mexanizmlərin zəifliyindən xəbər verir [11,6].

Qrafik 3.

Yüksək texnoloji məhsulların ixracda payı

Azərbaycanın 2.91% göstəricisi, iqtisadiyyatın hələ də xammal ixracı dominantlığında qaldığını göstərir. Gürcüstanın 4%-lik göstəricisi onun daha kiçik sənaye bazasına malik olmasına baxmayaraq, bəzi niş sahələrdə (məsələn, aviasiya komponentlərinin təmiri və ya reeksport) irəliləyiş etdiyini göstərir. Türkiyə isə müdafiə sənayesi və avtomobil sənayesindəki innovasiyalar hesabına liderdir. Azərbaycan üçün bu göstəricinin aşağı olması, innovasiya proseslərinin kommersiyalaşdırma mərhələsindəki informasiya və marketinq çatışmazlıqları ilə əlaqələndirilə bilər.

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

Cədvəl 1.

Qlobal innovasiya indeksi reytinglərinin müqayisəsi (GII 2024)

Ölkə	Ümumi Reyting	İnnovasiya Girişləri (Rank)	İnnovasiya Çıxışları (Rank)
Türkiyə	Top 40	Top 50	Top 40
Gürcüstan	Top 75	Top 70	Top 80
Azərbaycan	95	76	112

Mənbə: WIPO GII 2024 hesabatı (13)

Bu cədvəl aydın şəkildə göstərir ki, Azərbaycanın əsas problemi "Çıxış" hissəsindədir. İnformasiya əsaslı idarəetmə məhz bu boşluğu doldurmalıdır.

Y E K U N

İnnovasiya proseslərinin informasiya əsaslı idarə edilməsi, Azərbaycanın neftdən sonrakı dövrdə iqtisadi dayanıqlılığını təmin etmək üçün strateji zərurətdir. Aparılan təhlillər göstərir ki, Azərbaycan "hardware" (İKT infrastruktur, internetə çıxış) baxımından regionun lider ölkələrindən biridir. Lakin "software" (idarəetmə prosesləri, məlumat mədəniyyəti, R&D (tədqiqat və inkişaf) səmərəliliyi) baxımından ciddi boşluqlar mövcuddur [7].

2024-cü il statistikasına əsasən, ölkə innovasiya "girişləri" üzrə dünyada 76-cı yerdə olsa da, "çıxışları" üzrə 112-ci yerdədir. Bu səmərəlilik fərqi aradan qaldırmağın yolu, innovasiya idarəçiliyində insan faktorunun subyektivliyini azaldan, məlumatlara və alqoritmlərə əsaslanan sistemlərin tətbiqindən keçir. Tədqiqatda təklif olunan Milli İnnovasiya İdarəetmə Sistemi, məlumat əsaslı maliyyələşdirmə və açıq məlumat siyasəti Azərbaycanın Qlobal İnnovasiya İndeksindəki mövqeyini yaxşılaşdırmaqla yanaşı, ölkənin yüksək texnoloji ixrac potensialını da reallaşdırmağa imkan verəcəkdir. İdarəetmə paradigmasının "nəzarət"dən "koordinasiya və fasilitasiya"ya dəyişdirilməsi, informasiya sistemlərinin isə bu dəyişikliyin əsas aləti kimi istifadəsi uğurun açarıdır.

İrəli sürülən təkliflərə aşağıdakılar aid edilə bilər:

- **Milli innovasiya idarəetmə sisteminin (NIMS) yaradılması:** ölkə üzrə bütün innovasiya subyektlərini birləşdirən vahid rəqəmsal platforma yaradılmalı və ya mövcud "Enterprise Azerbaijan" kimi platformalar bu funksionallıqla zənginləşdirilməlidir.

- **Məlumat əsaslı maliyyələşdirmə mexanizmləri:** dövlət qrantları və subsidiyaların verilməsi prosesində süni intellekt (AI) alətlərindən istifadə edilməlidir. Layihələrin seçimi zamanı tarixi məlumatlar əsasında "uğur proqnozu" verən alqoritmlər tətbiq olunmalıdır. Bu, subyektivliyi azaldacaq və resursların səmərəliliyini artıracaqdır. Eyni zamanda, kütləvi maliyyələşmə platformalarının hüquqi bazası təkmilləşdirilməli və bu platformaların NIMS-ə inteqra-

AUDİT 2026, 2 (52), səh. 132-140.
AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.
АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

siyası təmin edilməlidir. Mövcud yüksək internet penetrasiyası (91%) sadəcə istehlak üçün deyil, dəyər yaratmaq üçün istifadə edilməlidir.

- **KOB-lar üçün rəqəmsal çəklər:** Kiçik və Orta Bizneslərə ERP (Müəssisə Resurslarının Planlaşdırılması) və CRM (Müştəri Münasibətlərinin İdarə Edilməsi) sistemlərini tətbiq etmək üçün məqsədli dövlət dəstəyi verilməlidir.

- **Sənaye 4.0 pilot layihələri:** Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı və digər sənaye zonalarında IoT (Əşyaların İnterneti) sensorları vasitəsilə istehsal proseslərinin rəqəmsal əkizlərinin yaradılması təşviq edilməlidir.

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti. (2022). Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası. Bakı.
2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. (2021). Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər. Bakı.
3. Chesbrough, H. W. (2003). Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston: Harvard Business School Press.
4. Dövlət Statistika Komitəsi. (2024). Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2024. Bakı. <https://www.stat.gov.az>
5. Dövlət Statistika Komitəsi. (2025). Azərbaycanda rəqəmsal inkişaf: Statistik məcmuə. Bakı.
6. Geostat (National Statistics Office of Georgia). (2024). Research and Development Indicators in Georgia 2023-2024. Tbilisi. <https://www.geostat.ge>
7. Qasimov, İ. (2026). İnnovasiya ekosisteminə keçid: Azərbaycanın strateji seçimi. İqtisadi İslahatlar Jurnalı, 12, 45-53.
8. OECD. (2015). Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development. Paris: OECD Publishing.
9. Rothwell, R. (1994). Towards the Fifth-generation Innovation Process. International Marketing Review, 11(1), 7-31.
10. Tidd, J., & Bessant, J. (2020). Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change (7th ed.). Hoboken: Wiley.
11. Turkish Statistical Institute (TÜİK). (2024). Research and Development Activities Survey 2023. Ankara. <https://data.tuik.gov.tr>
12. World Bank. (2024). Research and development expenditure (% of GDP) – Azerbaijan, Turkiye, Georgia. World Development Indicators. <https://data.worldbank.org>
13. World Intellectual Property Organization (WIPO). (2024). Global Innovation Index 2024: Unlocking the Promise of Social Entrepreneurship. Geneva: WIPO. https://www.wipo.int/global_innovation_index

AUDIT 2026, 2 (52), səh. 132-140.

AUDIT 2026, 2 (52), pp. 132-140.

АУДИТ 2026, 2 (52), стр. 132-140.

Nigar Latif Gandilova,

Ph.D. (Econ.), Associate Professor,

Azerbaijan State University of Economics (UNEC),

E-mail: nigar777@hotmail.com

© N.L.Gandilova, 2026

INFORMATION-BASED MANAGEMENT OF INNOVATION PROCESSES: FROM THEORY TO PRACTICE AND ANALYSIS OF AZERBAIJAN'S STRATEGIC OPPORTUNITIES

ABSTRACT

The purpose of the research is to comprehensively assess the current state of the innovation ecosystem of the Republic of Azerbaijan and to develop a strategic architecture for information-based management of innovation processes.

The methodology of the research is a multidimensional approach incorporating system analysis, regional comparative assessment, and a thematic review of macroeconomic indicators derived from the Global Innovation Index (GII 2024) and national statistical databases.

The practical importance of the research – to provide policymakers and business managers with an operational framework for transitioning from intuition-based decision-making to data-driven management.

The results of the research – although Azerbaijan has achieved major progress in the development of digital infrastructure, a significant efficiency gap persists between innovation inputs and commercialized high-technology outputs, further intensified by information asymmetry and deficiencies in venture capital mobilization.

The originality and scientific novelty of the research – the proposal of a National Innovation Management System model integrating big data analytics, statistical audit models, and digital ecosystem mapping to systematically address structural barriers.

Keywords: innovation management, information systems, digital transformation, R&D expenditures (research and development expenditures), economic strategy, Azerbaijani economy, Global Innovation Index.

*Гяндилова Нигяр Лятиф кызы,
доктор философии по экономике, доцент,
Азербайджанский Государственный
Экономический Университет (UNEC)
E-mail: nigar777@hotmail.com
© Гяндилова Н.Л., 2026*

ИНФОРМАЦИОННО-ОРИЕНТИРОВАННОЕ УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ: ОТ ТЕОРИИ К ПРАКТИКЕ И АНАЛИЗ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ АЗЕРБАЙДЖАНА

Р Е З Ю М Е

Цель исследования – всесторонняя оценка текущего состояния инновационной экосистемы Азербайджанской Республики и формирование стратегической архитектуры для информационно-ориентированного управления инновационными процессами.

Методология исследования – многоаспектный подход, включающий системный анализ, региональную сравнительную оценку, а также тематический обзор макроэкономических показателей, полученных из Глобального инновационного индекса (ГИ 2024) и национальных статистических баз данных.

Практическая значимость исследования – предоставление политикам и руководителям предприятий рамочной модели действий для перехода от интуитивного принятия решений к управлению, основанному на данных.

Результаты исследования – несмотря на значительные достижения Азербайджана в развитии цифровой инфраструктуры, сохраняется существенный разрыв эффективности между инновационными входами и коммерциализированными высокотехнологичными выходами, который дополнительно углубляется информационной асимметрией и недостатками в мобилизации венчурного капитала.

Оригинальность и научная новизна исследования – предложение модели Национальной системы управления инновациями, объединяющей аналитику больших данных, модели статистического аудита и картографирование цифровой экосистемы для системного устранения структурных барьеров.

Ключевые слова: управление инновациями, информационные системы, цифровая трансформация, расходы на исследования и развитие, экономическая стратегия, экономика Азербайджана, Глобальный инновационный индекс.

*Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur:
17.02.2026
Təkrar işlənməyə göndərilmişdir:
02.04.2026
Çapa qəbul olunmuşdur: 07.05.2026*

*Дата поступления статьи в
редакцию: 17.02.2026
Отправлено на повторную
обработку: 02.04.2026
Принято к печати: 07.05.2026*

*The date of the admission of the article
to the editorial office: 17.02.2026
Send for reprocessing: 02.04.2026
Accepted for publication: 07.05.2026*